

NEDRUŠTVENI MEDIJI

Praćenje i razotkrivanje rodno
zasnovanih dezinformacija na Kosovu

2023

Ovaj izveštaj je omogućen uz podršku Nacionalnog demokratskog instituta (NDI), Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj - USAID na Kosovu i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) Kosovo. Mišljenja koja su ovde izražena su mišljenja autora i ne odražavaju nužno stavove NDI, USAID-a, UNDP-a ili bilo kog pojedinca od gore navedenih organizacija.

Podrška UNDP-a na Kosovu je omogućena velikodušnim doprinosom Luksemburga, Republike Koreje i Norveške, preko Finansijskog prozora. Kao glavno sredstvo UNDP-a za tematsko finansiranje, prozori finansiranja omogućavaju UNDP-u da brzo i sveobuhvatno odgovori na potrebe i nove izazove širom sveta.

Autorska prava © Demokratija za razvoj - D4D 2023. Sva prava zadržana..

Tabela sadržaja

Pregled.....	6
Ključni nalazi	7
Metodologija.....	8
Online nasilje i rodno zasnovane dezinformacije	9
Mizoginija.....	10
Diskurs mržnje protiv marginalizovanih zajednica	22
Uzorak govora mržnje – prema polu.....	24

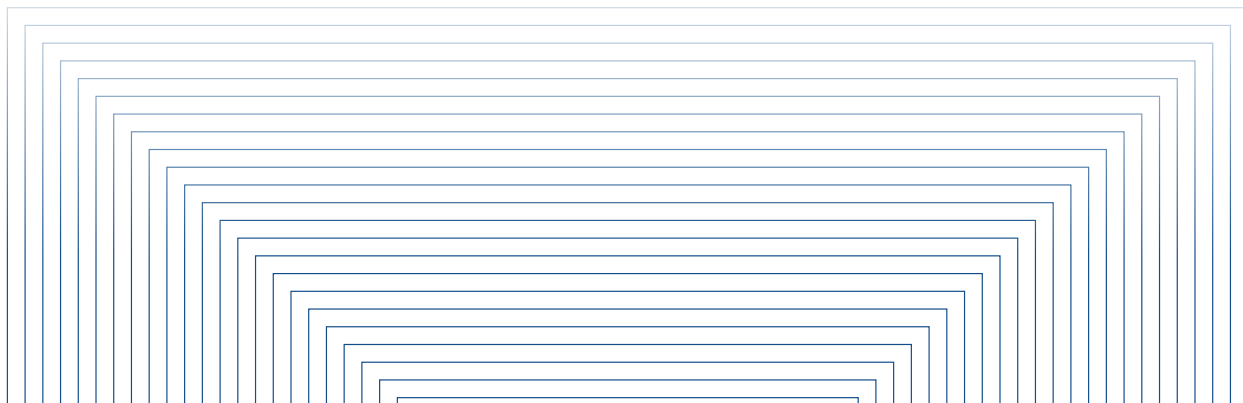
Pregled

Svrha ovog izveštaja je da uđe u trag i otkrije rodno zasnovane dezinformacije, zabrinjavajući trend u širenju vesti i informacija putem društvenih i online medijskih platformi.

Disproporcionalno ciljanje na osnovu pola i seksualne orijentacije, posebno onih u očima javnosti, poput političara, čest je fenomen kampanja dezinformacija i nasilja na mreži. Efekti ovakvih kampanja su da naruše kredibilitet žena lidera, potencijalno utičući na percepciju javnosti i izborne ishode. Online nasilje

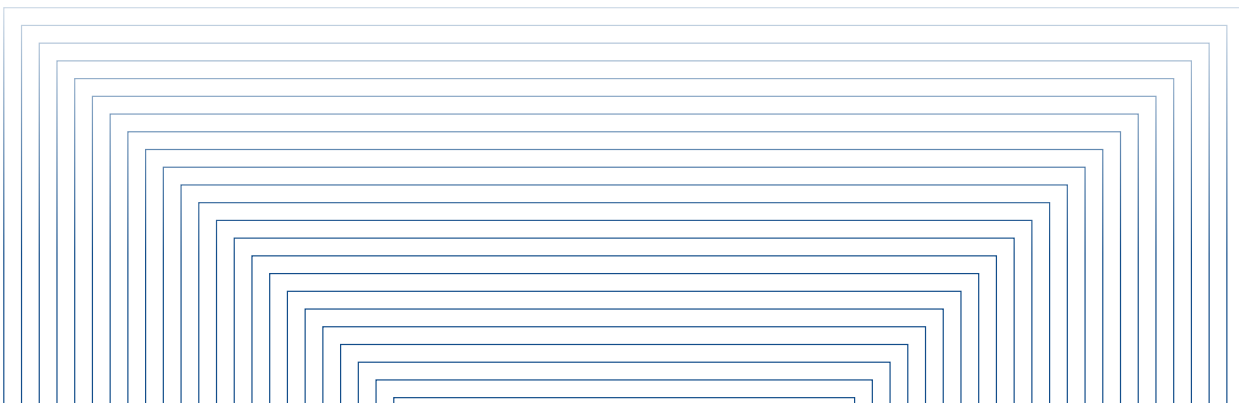
i uznemiravanje, obeleženo seksističkim i mizoginističkim komentarima, preovlađujuće su kod žena i LGBTQI+ osoba, posebno na društvenim medijima, i mogu negativno uticati na njihovo mentalno zdravlje.

Rodno zasnovane dezinformacije i online nasilje doprineli su političkoj polarizaciji, podstičući neprijateljsko online okruženje koje može obeshrabrati žene i druge marginalizovane grupe da aktivno učestvuju u građanskom životu.

Ključni nalazi

- > **Rodni disparitet u online nasilju i uznemiravanju:** Analizirajući komentare iz članaka koji sadrže rodno zasnovane dezinformacije, otkrili smo da se žene češće susreću sa nasiljem i uznemiravanjem na mreži od muškaraca nego od žena (muškarci čine 89,6% komentara govora mržnje, a žene 10,4%). Prilikom odvajanja podataka na osnovu pola od svih komentara u člancima, postalo je evidentno da su muškarci pokazali veći stepen uključivanja u online nasilju i uznemiravanju usmerenom na žene.
- > **Veći angažman u sadržaju rodno zasnovanih dezinformacija:** Rodno zasnovano dezinformisani novinski članci u medijima generišu značajno veći angažman u poređenju sa ukupnim novinskim člancima. U proseku, slučajevi rodno zasnovanih dezinformacija u medijima prikupljaju preko 86 reakcija po vesti – tri puta više od tipičnog angažovanja za sve vesti.
- > **Namerno ciljanje:** Žene, posebno one u očima javnosti, poput političara i javnih ličnosti, često su na meti kampanja dezinformisanja u odnosu na muškarce.
- > **Podrivanje kredibiliteta:** Dezinformacione kampanje često potkopavaju kredibilitet žena na rukovodećim pozicijama. To bi moglo doneti posledice, uticati na percepciju javnosti i potencijalno uticati na izborne rezultate.
- > **Online nasilje i uznemiravanje:** Žene i LGBTQI+ osobe doživljavaju viši nivo online uznemiravanja, uključujući seksističke i mizoginističke komentare i komentare govora mržnje. Platforme društvenih medija su uobičajeni prostori za takvo uznemiravanje, koje utiču na mentalno zdravlje i dobrobit ciljanih pojedinaca.
- > **Izazovi intersekcionalnosti:** Iz intersekcionalne perspektive, žene sa različitim slojevima marginalizacije mogu se suočiti sa pojačanim kampanjama dezinformacija koje iskorišćavaju više dimenzija njihovog identiteta, kao što su rasa, etnička pripadnost ili seksualna orijentacija.
- > **Politička polarizacija:** Rodno zasnovane dezinformacije doprinose političkoj polarizaciji tako što podstiču neprijateljsko online okruženje na Kosovu. Ovo može štetiti inkluzivnosti u demokratiji i može odvratiti žene i LGBTQI+ osobe od ulaska u politiku ili uključivanja u javni diskurs, ograničavajući njihovo učešće u građanskom i javnom životu.
- > **Povratna online reakcija:** D4D i Pikasa analitika ističu značajan online napad na ženske javne ličnosti koje odluče da se suprotstave svojim muškim kolegama. Žene koje dovode u pitanje ili izazivaju svoje muške kolege doživljavaju naglašene napade na društvenim mrežama.

Metodologija

Institut Demokratija za razvoj (D4D) i Pikasa analytics uz podršku Nacionalnog demokratskog instituta – NDI Kosovo i Programa Ujedinjenih nacija za razvoj – UNDP Kosovo sproveo je detaljnu analizu društvenih i online medija u periodu od dve godine kako bi identifikovao vesti/članke koji sadrže poremećaje u informisanju.¹

Alat za praćenje je obezbedio merljive podatke o ukupnom angažovanju u online medijske članke i objave na društvenim mrežama sa poremećajima informisanja od januara 2022. do novembra 2023. Za potrebe ovog izveštaja, D4D institut i Pikasa analytics su pratili i analizirali članke i objave na društvenim medijima kroz sočiva rodne zasnovanih dezinformacija kako bi se pružio pregled i dublje razumevanje fenomena kako bi se pomoglo u identifikaciji mera koje podižu svest i pomažu u borbi protiv rodne dezinformacija u medijskom okruženju Kosova. (U nekim slučajevima, dve druge platforme su korišćene za praćenje društvenih mreža, uključujući CrowdTangle i MediaToolkit, sa fokusom na praćenje i analizu vesti protiv žena, LGBTQI+ osoba, etničkih manjina i osoba sa ograničenim sposobnostima).

U početku su identifikovani poremećaji informisanja i na albanskom i na srpskom jeziku, a zatim su za dalju analizu odabrani članci sa najvećim ukupnim online angažovanjem. Pored toga, Pikasa analytics, koju je angažovao UNDP, sprovela je kvalitativno istraživanje za ovaj izveštaj. Pikasa analytics je intervjuisala neke od najnapadnijih poslanica kako bi pružila detaljniju analizu za izveštaj.

Praćenje informacionih poremećaja vršeno je preko platforme Pikasa Analytics. Online i društveni mediji koji su praćeni putem platforme uključivali su preko 100 lokalnih, regionalnih i međunarodnih medija. Praćenje i analiza članaka sa smetnjama u informisanju vršeni su istovremeno na dva uzorka: na albanskom i srpskom jeziku. Odabir primera iz oba uzorka zasnovan je na sadržaju članka, koji je distribuiran kroz sočiva rodno zasnovanih dezinformacija, fokusirajući se na dezinformacije, lažne informacije, lažnu manipulaciju činjenicama, neprovereni sadržaj, teorije zavere, mamac za klikove, govor mržnje, uvredljivi jezik, preteći jezik i članke sa tendencioznim naslovima.

Praćenje društvenih i online medija uključivalo je ove platforme društvenih medija: Facebook, X (bivši Twitter), Instagram, TikTok i online portale vesti koji rade na Kosovu. 110+ portala na Kosovu, u proseku svakog dana objavljuje 5.495 sadržaja novinskih članaka. Ili, tokom čitavog perioda praćenja (22 meseca), platforma je uhvatila 3.626.700 novinskih članaka. Svi ovi članci su stekli

83,6 miliona angažovanja (lajkova, šerovanja, komentara). Najuticajnija 23 medijska slučaja koja smo analizirali u izveštaju su predstavljena kroz

2.429 medijskih tekstova i zbirno imaju 210.541 angažovanja.

¹ Za više informacija pogledajte INFORMACIONI POREMEĆAJ: Ka interdisciplinarnom okviru za istraživanje i kreiranje politike. Izvor: <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinari-framework-for-research/168076277c>

Online nasilje i rodno zasnovane dezinformacije

“Postoji veza između mizoginije i zlostavljanja koje žene doživljavaju van mreže i na mreži... Društveni mediji su samo drugačiji način činjenja ovih dela. Konačno, problem je mizoginija koja se krije iza toga. Dakle, moramo da se pozabavimo, a ne samo načinima na koje ljudi mogu da šire svoju mržnju, mizoginiju i zlostavljanje”²

Eru interneta žene su lako i rado prihvatile. Globalni trendovi su pokazali da su žene više nego muškarci negovateljice, žrtvuju karijeru za porodicu i manje su sposobne da aktivno učestvuju u javnom životu.³ Iskustvo sa pandemijom COVID-19 pokazalo je i gde su digitalizovana rešenja dobrodošla.⁴ Ipak, online prostor se nije pokazao kao prijateljsko okruženje za žene koje žele da izraze svoje mišljenje, niti su društvene mreže bile društvena prilika. Kada su žene izražavale svoje mišljenje ili kritikovale bilo kakvu zloupotrebu ili kršenje prava, online reagovanje protiv njih uključivalo je pretnje silovanjem, ubistvom ili druge vrste nasilja na mreži.

Online nasilje nad ženama u istraživanju je predstavljeno kao rezultat dubljeg patrijarhalnog sistema i odnosa prema ženi. Pošto patrijarhalni sistem uključuje sistemske pokušaje potčinjavanja žena, mržnja na mreži i mizoginija uzimaju patrijarhalne stavove u zlokobniji karakter.

Online nasilje nad ženama (OVAW) u politici je rastuća pretnja demokratiji širom sveta. OVAW uključuje različite oblike agresije i zastrašivanja koji imaju za cilj da isključe žene iz politike isključivo na osnovu njihovog pola. Rodna dezinformacija, vrsta nasilja, koristi pristrasne narative za postizanje političkih ciljeva, ciljajući pojedinačne žene da obeshrabre njihovo učešće u javnom životu i šaljući širu poruku protiv žena u politici.⁵

Ovaj izvještaj o praćenju je otkrio zabrinjavajući trend online nasilja usmerenog na političarke na Kosovu. Većina članaka koji pokazuju najviši nivo angažovanja, koji su analizirani za ovaj izveštaj, ilustruju rastući obrazac rodno zasnovanih kampanja dezinformisanja posebno osmišljenih da ciljaju i podrivaju žene u političkim ulogama.

2 Amnesty internešenel, Toksičan Twitter – toksično mesto za žene, mart 2018, <https://www.amnesti.org/en/latest/research/2018/03/online-violence-protiv-zene-poglavlje-1/>.

3 <https://librari.fes.de/pdf-files/bueros/kosovo/19994.pdf>

4 L. Taylor, Love, Tach and Online Abuse in the Time of Coronavirus, in Thomson Reuters Foundation, 2. januar 2021. <https://nevs.trust.org/item/20210104110922-bkn8t>.

5 NDI „Okončanje online nasilja nad ženama“ Za više informacija: <https://www.ndi.org/ending-online-violence-against-women-politics>

Mizoginija

“Cilj nasilja nad ženama u politici je očuvanje tradicionalnih rodni uloga i stereotipa i održavanje strukturalnih i rodno zasnovanih nejednakosti. Može poprimiti različite oblike, od mizoginističkih i seksističkih verbalnih napada do najčešćih činova uznemiravanja i seksualnog uznemiravanja, od čega sve više na mreži, pa čak i femicida.”⁶

Porast online interakcije je takođe povećao globalnu pažnju na pitanja koja se tiču žena, i njihovih iskustava, uznemiravanja i nasilja, kako virtuelno tako i u stvarnosti. Dok su internet i sajber-prostor bili dobrodošla platforma za žene da javno učestvuju i izražavaju svoje mišljenje o političkim i društvenim pitanjima, istovremeno su internet prostor i žene postali subjekt i meta u onlajn prostoru kroz različite oblike. nasilja, ali pretežno tekstualne i mizoginije na mreži.

Ovakvi akti ozbiljno štete učešću žena u javnoj sferi, dok su napadi zauzeli i internetski javni prostor za izražavanje i širenje mizoginističke mržnje, posebno prema ženama u politici i donošenju odluka. Ovaj izveštaj je otkrio povećano onlajn nasilje nad ženama u politici i donošenju odluka, kao i mizoginiju na mreži jer je i dalje opasno nekontrolisana i diskriminatorski rastući fenomeni koji doprinose nastavku socijalnog patrijarhalnog mentaliteta. Štaviše, mizoginija na mreži stvara nesigurno sajber okruženje za žene i lako može predstavljati alat za širenje rodno zasnovane mržnje, što može povećati nasilne akcije protiv žena.

U ovom izveštaju se koriste brojni termini uključujući nasilje, mržnju i mizoginiju. Da bi se razumela upotreba termina u svrhu ovog članka, termin mizoginija se koristi prema Baker & Jurasz definiciji da je mizoginija manifestacija neprijateljstva prema žena-

ma samo zato što su žene. Mizoginija na mreži je manifestacija neprijateljstva koje se prenosi putem onlajn platformi, posebno društvenih medija i drugih participatornih okruženja.⁷

U stalno rastućem digitalizovanom i globalnom društvu, nažalost, internet obezbeđuje rodno zasnovane stereotipe i posebno patrijarhalno ponašanje, glas koji je prihvaćen i neosporan. Štaviše, ovaj izveštaj pruža uvid u tipove mizoginije na mreži i mizoginog jezika prema ženama u politici, nivoima odlučivanja, novinarkama i drugim ženama na čije su reči ili radnje naišle mizogini pristup od strane njihovih muških kolega. Dok kosovsko društvo radi na promeni načina na koji ljudi vide rodne uloge, mizoginija na mreži koči napredak.

Ovaj izveštaj je pokazao ispoljavanje mizoginije na mreži u rodno zasnovanom onlajn zlostavljanju žena u politici i na jeziku koji koriste korisnici društvenih medija, kao podrška svojim muškim političkim kolegama koji su u centralnom narativu medijskih priča.

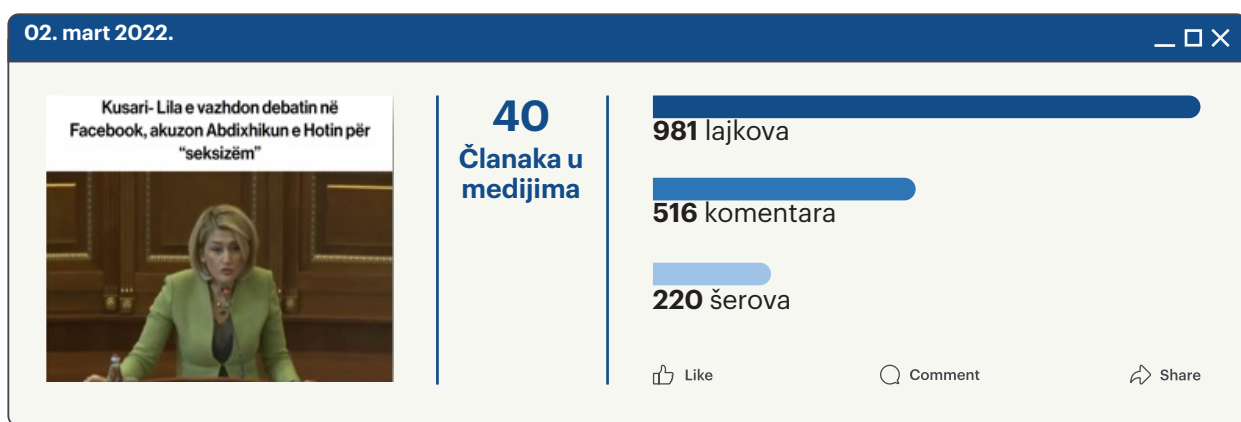
⁶ Generalna skupština UN-a, Izveštaj specijalnog izvestioca o nasilju nad ženama, njegovim uzrocima i posledicama na nasilje nad ženama u politici (Publikacija UN, A/73/301, 6. avgust 2018.), stav 13.

⁷ Barker, K., & Jurasz, O. (2019). ONLINE MIZOGIJA: IZAZOV ZA DIGITALNI FEMINIZAM? Journal of International Affairs, 72(2), 95-114. <https://www.jstor.org/stable/26760834>

Članci odabrani u nastavku kroz metodologiju korišćenu u ovom izveštaju, treba da prikažu i podignu svest o oblicima mizoginije koji se koriste u online prostoru. Iako se svi komentari ne mogu definisati kao mizogini po prirodi, oni se i dalje klasifikuju kao oni koji sadrže predrasude prema ženama u politici, duboko ukorenjene u rodnim stereotipima i želji za potčinjavanjem žena

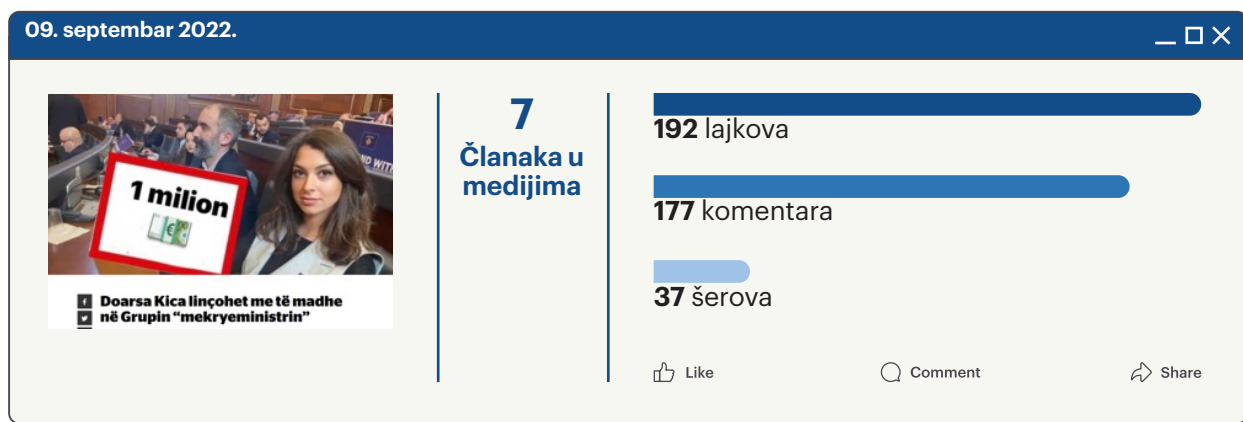

Jedna od najnapadanih političarki na Kosovu poslednjih godina bila je Mimoza Kusari Lila. Njene političke odluke i izbori nisu je toliko doveli pod politički nadzor koliko pod predrasudama i mržnjom na mreži, korišćenom u mizoginističkom kontekstu. Ovaj članak koji sadrži mizoginistički pristup o trajanju prisustva gde Kusari Lila u politici posmatra se kroz rodno orijentisan i rodno orijentisan pristup, posebno tradicionalni pristup časti žena, koji je i dalje jedan od glavnih podređenih elementi društva prema ženama na Kosovu. Ovaj članak je dostigao 1.968 čitalaca i imao je 382 interakcije uključujući 318 lajkova, 57 komentara kao i 7 šerovanja. 20% komentara na Facebooku koji su odgovorili na ovaj članak sadržali su govor mržnje i zapaljiv jezik prema poslanici Kusari.

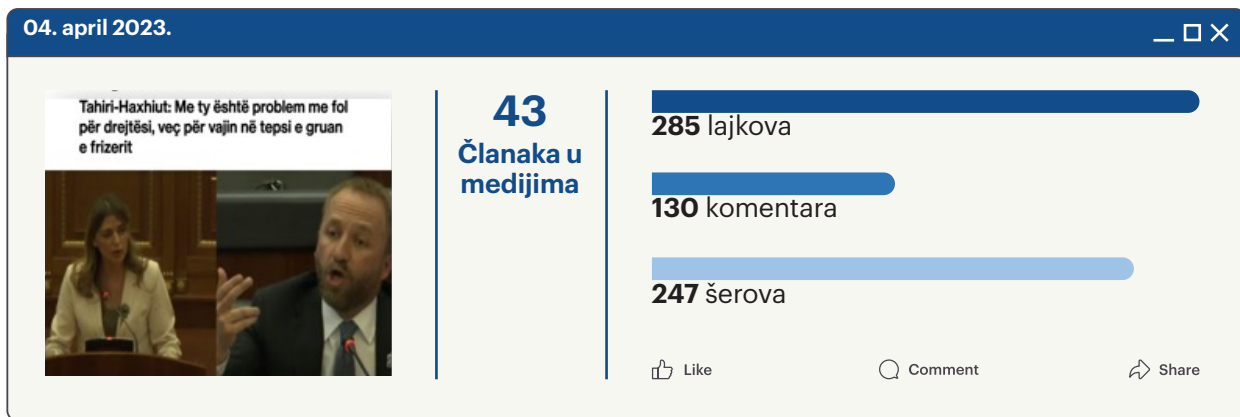

U sličnom kontekstu, poslanica Mimoza Kusari je verbalno napadnuta u Skupštini Kosova seksističkim tonovima, ocenjujući trajanje poslanice Kusari Lila u politici i činjenicu da je tokom svoje karijere bila deo različitih političkih partija. Naslov „Kusari-Lila

Pripadala je svima“ smatra se rodnim i mizogičnim, a ne ličnim jer su takvi komentari zasnovani na patrijarhalnom mentalitetu da žene predstavljaju „poštene“i „čist“ deo društva, dok politika uništava ovaj idealan, pošten i pročišćavajući portret žene. Štaviše, ovaj članak je pokriven sa 40 medijskih članaka i uključivao je 981 lajkova, 516 komentara i 220 šerovanja. 20,3% komentara na Facebooku koji odgovaraju na članke u vezi sa ovim slučajem sadrže govor mržnje i huškački jezik koji se koristi prema poslanici Kusari.

Online mržnja prema ženama u politici često je dobro organizovana, što ukazuje da je ovo nasilje sistematsko i s predumišljajem. U međuvremenu, političke odluke koje predstavljaju njihovu nezavisnu političku ličnost i nezavisnost ocenjuju posebno njihove muške kolege. Takav je slučaj sa poslanicom Doarsa Kica-Xhelili, koja je odlučila da promeni svoju političku stranku iz Samoopredeljenje (LVV) u DSK. Nakon što je napustila LVV, online kampanju protiv nje pokrenula je grupa na Facebook-u pod nazivom „sa premijerom“ koja ima 50.000 članova. Pojedinci ove grupe imali su za cilj da osramote poslanicu zbog napuštanja premijerove političke grupe. Štaviše, mizogini komentari i mržnja na mreži prema Kici-Xhelili eskalirali su do te mere da se „pretpostavlja“ da je ucenjena. Ovaj i drugi rodno zasnovani argumenti mržnje potkopavaju važnost političke odluke Kice-Xhelili da promeni političku stranku. Dovođenje u pitanje političkih odluka žena predstavlja klasično patrijarhalno ponašanje i pristup, koji sumnja u mentalne sposobnosti žena, ali i širi online mržnju prema ženama u tradicionalnom društvu koje već ima jake nejednake percepcije prema ženama u svim sferama. Komentari publike na Facebook-u vezani za ove novinske članke čine 26% komentara koji se kvalifikuju kao govor mržnje.

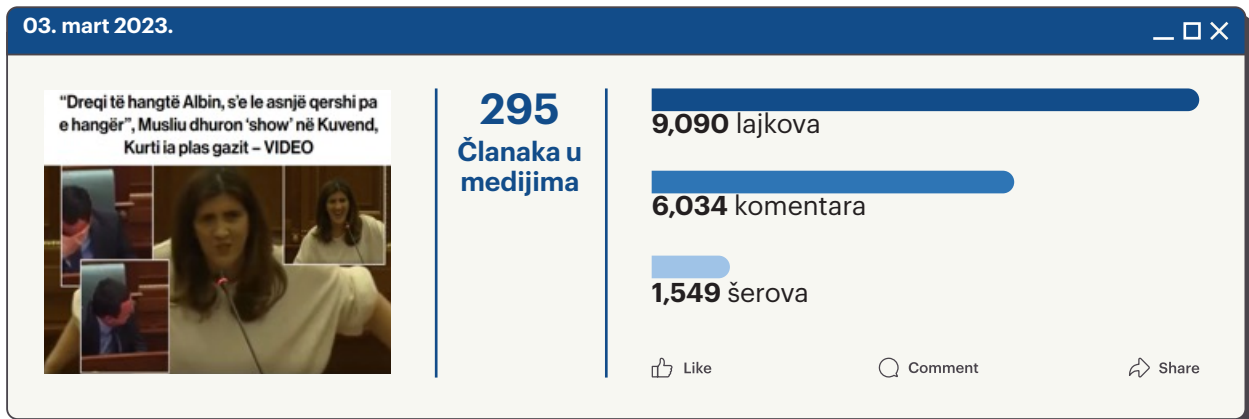

16,8% Facebook komentara koji su odgovarali na ovaj članak sadržali su govor mržnje i zapaljiv jezik prema minisarki Haxhiju. Ovaj članak je sadržao diskriminatorški i mizoginistički jezik na račun ministarke pravde, zasnovan na društveno diskriminatorskim rodnim normama da žene treba da budu ograničene na privatne i porodične stvari kao što su kuvanje i čuvanje svog izgleda, ali da se ne mešaju niti pokušavaju da raspravljaju sa svojim muškim kolegama o političkim pitanjima. Ovaj članak je dostigao 283 lajkova, 130 komentara i 247 šerovanja nakon objavljivanja u 43 medijska članka.

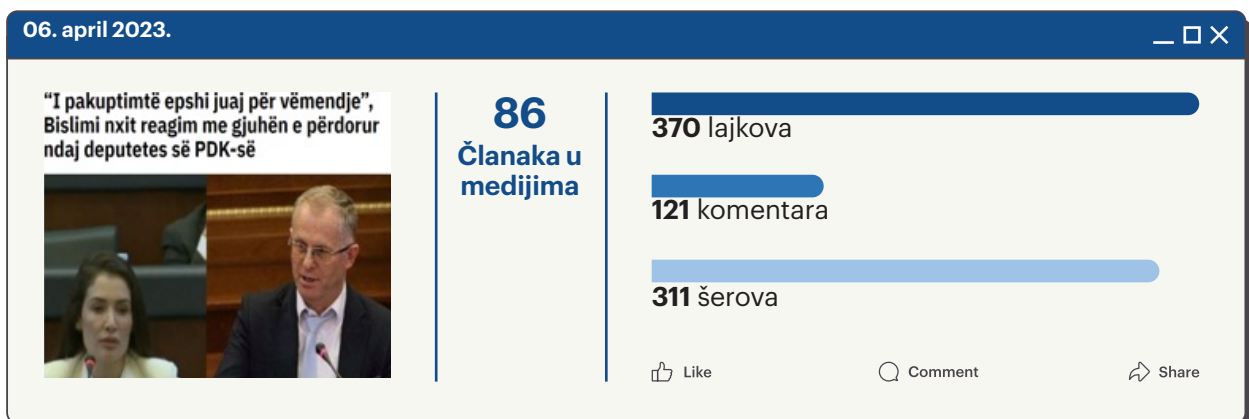
Bez obzira na političku i diplomatsku pozadinu i prtljag Vlore Citaku – trenutno potpredsednice Kosovske demokratske partije Kosova, u članku je korišćena uvreda i „žestok i mizoginistički jezik protiv gospođe Citaku za koju se smatra da je „nije dostojna“ da savetuje premijera Kurtija. Štaviše, ovaj članak je privukao ukupno 7.945 interakcija zbog optužujućeg jezika koji je korišćen protiv gđe. Citaku. Komentari publike na Facebook-u povezani sa ovim člancima sadrže **14,3%** komentara govora mržnje.

Online zlostavljanje koje primaju političarke usmereno je protiv njihovog pola, a ne na kritiku njihovih političkih stavova ili postupaka. Na globalnom nivou, primećeno je da je nasilje nad ženama u online prostorima intenzivno prema ženama koje iznose svoje mišljenje i stavove javno i koje su aktivne u političkom životu. Dakle, to je reakcija koju je poslanica Ganimete Musliu dobila nakon što je kritikovala premijera Albin Kurtija u parlamentu.

Nakon kritičkog govora, poslanicu Musliu su verbalno napale njene muške kolege, koji su je podsetili da su žene poput Musliu spaljivane u srednjem veku. Štaviše, ovaj članak je privukao online publiku sa 15.750 interakcija na društvenim medijima.

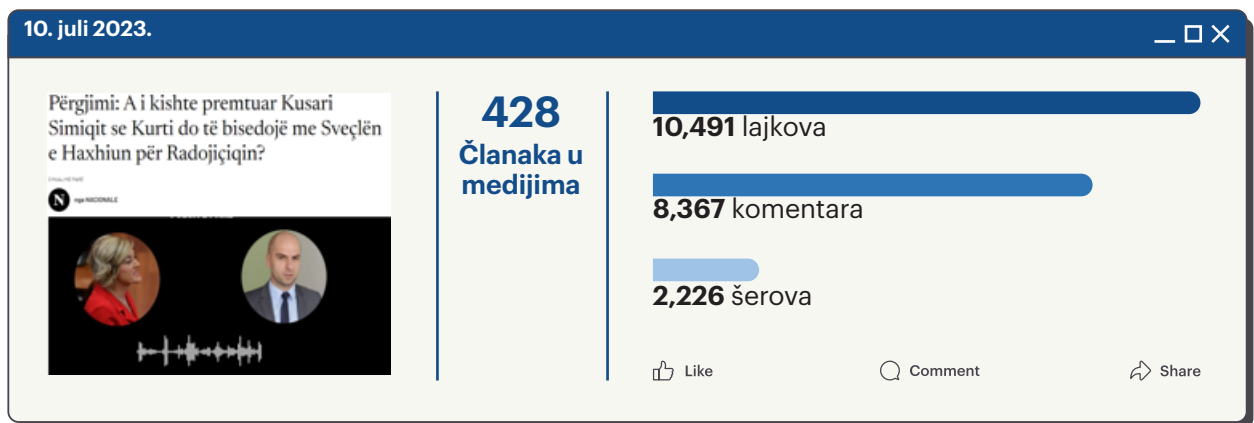
Komentari publike na Facebook-u su se odnosili, ukupno 3342, na ove novinske članke što čini 27,1% komentara koji se kvalifikuju kao govor mržnje.

Slično tome, fraze poput „vaša želja/požuda za pažnjom su besmislene“, ne samo da nemaju suštinske argumente, već doprinose negativnom prikazu žena u politici, prikazujući ih kao nesposobne, nedostojne i na koje se gleda sa značajnim skepticizmom. Verbalni napad u ovom slučaju je eksplicitno fokusiran na rod, pokušavajući da omalovaži njihov imidž na osnovu njihovog pola. Upotreba reči želja i požuda jača štetne stereotipe da su žene prvenstveno motivisane željom za pažnjom i odobravanjem. Ovi komentari se takođe mogu formirati kao oblik objektivizacije i seksualizacije. Rodno zasnovano nasilje može eskalirati kao rezultat takvih diskursa. Slučaj je dobio 370 lajkova, 121 komentar i 311 šerovanja nakon što je objavljen u 86 članaka u online medijima.

31,5% Facebook komentara koji su odgovarali na ovaj članak sadržavali su govor mržnje i zapaljivi jezik prema ženama poslanicama.

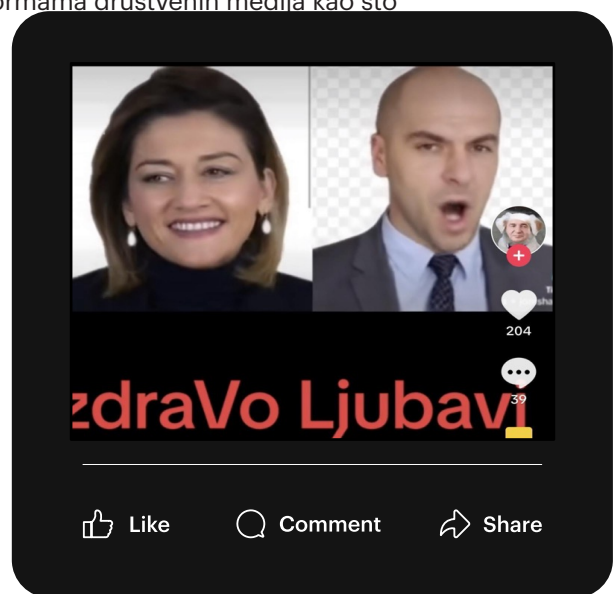
Jedna od najopasnijih kampanja protiv nasilja na mreži bila je usmerena na poslanicu Mimozu Kusari Lila u vezi sa aferom prisluškivanja i publicitetom oko toga.

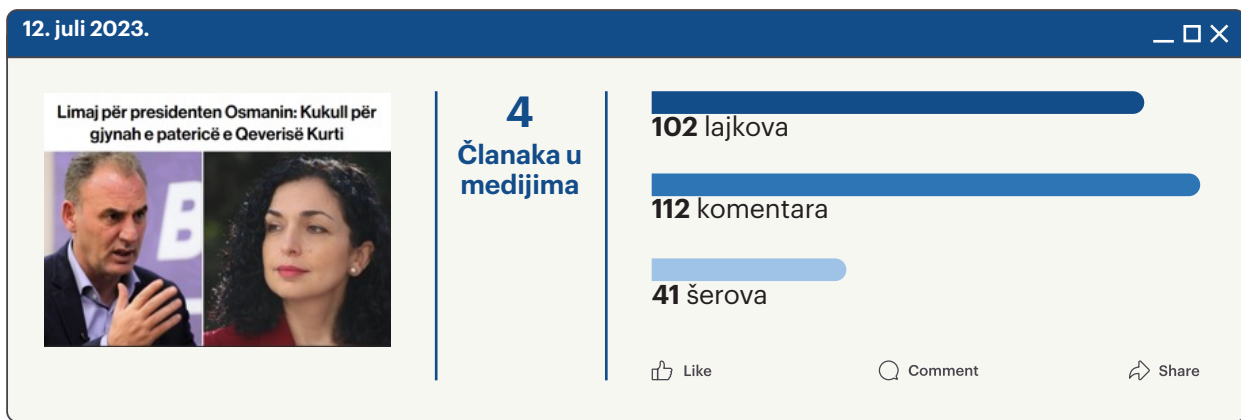

Naslovi mržnje koje su delili mediji sadržavali su čisti mizoginistički pristup i online nasilje i napad na poslanicu Kusari Lilu. Pomeranje fokusa situacije na rod, a ne na političku ličnost gospođe Kusari-Lila predstavlja unapred smišljenu i klasičnu mizoginiju koju koriste i reprodukuju mediji kroz svoje prisustvo u društvenim medijima. 428 članaka u vezi sa ovim pitanjem ispitanih za ovaj izveštaj dostiglo je 10.491 lajkova, 8367 komentara i 2226 šerovanja.

Deepfake video snimci su se pojavili i na drugim platformama društvenih medija kao što su Facebook i TikTok. Među metama je bila i Mimoza Kusari. . Ovaj video je, u vreme analize, imao više od 20.700 pregleda i podeljen je tokom perioda kada je Skupština Kosova bila angažovana u diskusijama u vezi sa nekoliko snimaka između Kusari i Simića, 21,2% komentara na Facebook-u koji su odgovorili na ovaj članak sadrži govor mržnje i zapaljiv jezik prema poslanici Kusari.

Mizoginistički jezik i ponašanja su zastrašujuće prisutni, posebno od muških političara, koje je društvo odabralo da predstavljaju i žene i muškarce. S druge strane, članci odabrani za ovaj izveštaj, koji su dobili najveći broj interakcija, pokazali su da u velikoj većini slučajeva da je to jezik kojim se političari služe protiv svojih kolega koji je kroz medije širio online uznemiravanje i nasilje nad ženama u politici. Bez obzira na stepen političke moći koju jedna žena ima, nije pošteđena mizoginijom komentara i stavova njenih muških kolega u politici. Takav je slučaj sa člancima koji se tiču predsednice Republike Kosovo – Vjose Osmani.

Predsednica Osmani se smatra patericom i lutkom sažaljenja koju koristi vlada Albin Kurtija. Mizoginistički pristup i izbor ovog članka za ovaj izveštaj zasnovan je na interakcijama i pažnji na mreži koju je dobio, ali i negativnom online napadu koji je osporio. Pokušaji da se potkopa politička moć predsednice Osmani zasnivaju se na njenom polu, zasnovano na društvenoj percepciji da su žene, bez obzira na to koliko visok njihov društveni položaj, uvek pokorne i neravnopravne sa svojim muškim kolegama. Ovaj članak je dobio 225 interakcija, 102 lajkova, 112 komentara i 41 šerova, dok je 25% komentara na Fejsbuku koji su odgovorili na ovaj članak sadržao govor mržnje i zapaljiv jezik koji se koristio prema predsednici Osmani.

Dodatni slučaj podrivanja političke moći i porekla žena je članak koji predstavlja potpredsednicu PDK Vloru Čitaku kao „jadnu ženu“. Članak koji je imao ukupno 3.673 interakcija, dok je njih 38,9% sadržalo komentare govora mržnje, imao je za cilj da potceni političku poziciju gospođe Čitaku i da je gurne u sporednu poziciju podrške. Narativ u ovom članku održava stereotipne predstave o ženama u politici, pozicionirajući ih u sporednim i inferiornim ulogama u odnosu na njihove muške kolege.

07. maj 2022.

Mediat turke: Osmani ka kryer ndërhyrje në Turqi për të rënë në peshë, qëndroi në hotel me 5 yje

09:00:00

121
Članaka u medijima

6,304 lajkova

5,300 komentara

781 šerova

Like

Comment

Share

Online mržnja i mizoginija protiv predsednice Osmani i pokušaji da se potkopa njena politička moć su članci koji sude o izgledu predsednice Osmani. Prvi članak ocenjuje gubitak težine predsednice Osmanija, što je izazvalo javni diskurs oko operacije gubitka težine predsednice Osmani. Pažnja koju je privukao ovaj članak iznosila je ukupno 14.304 interakcija na društvenim mrežama, dok je 13,2% komentara kvalifikovano kao govor mržnje, posebno usredsređen na ismejavanje tela.

U međuvremenu, drugi članak predstavlja predsednicu Osmani kao „Instagram devojku“ koja cilja na spoljašnji izgled predsednice Osmani. Mizoginistički pristup ženama u politici podrazumeva komentarisanje i isticanje izgleda žene umesto njenih političkih stavova, moći i odluka, podrazumevajući estetsku vrednost žene, a ne kvalitet i mentalnu sposobnost žene, što je u skladu sa patrijarhalnom predstavom o ženama. žene u društvu i veličanje njihovog spoljašnjeg izgleda, ali diskriminacija njihovog intelekta. Ovaj članak je podeljen na 7 drugih medijskih/online portala i imao je ukupno 2834 interakcija u društvenim medijima.

Komentari publike na Facebook-u povezani sa ovim člancima sadrže 19% komentara govora mržnje.

12. juni 2023.

Gazetari nga Tirana: Vjosa vajzë Instagrami që ka në agjendë urrejtjen ndaj Shqipërisë

9
Članaka u medijima

1,282 lajkova

1,085 komentara

87 šerova

Like

Comment

Share

12. juni 2023.

Blerta Deliu hyn në seancë vetëm për t'u nënshkruar për mëditje [VIDEO]

14
Članaka u
medijima

3,020 lajkova

1,810 komentara

183 šerova

Like

Comment

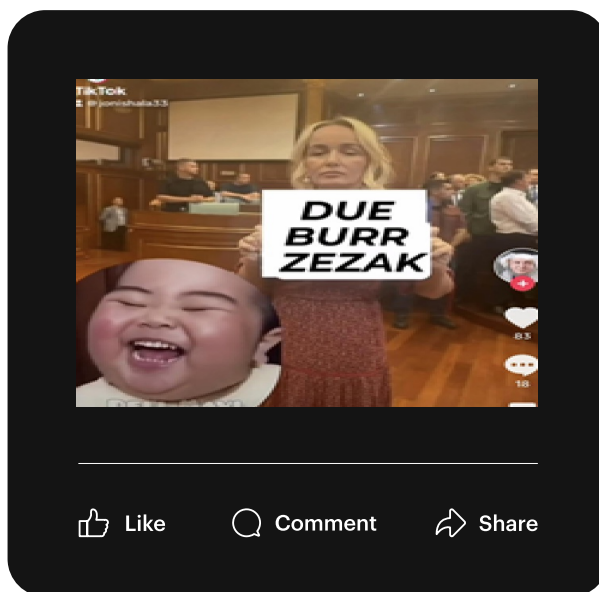

Share

Pokušaji da se potceni političko učešće žena u politici putem mržnje na mreži je još jedna ozbiljna posledica mizoginije. Takav je novinski članak koji pokušava da „osramoti“ poslanicu Blertu Deliu jer je napustila salu za plenarne sednice u Skupštini Kosova nakon što je potpisala i otišla ubrzo nakon toga. Ova vest je objavljena u 14 medija, a dobila je 3020 lajkova, 1810 komentara i 183 šerova. 34,4% komentara na Facebook-u koji odgovaraju na ove novinske članke sadrže komentare govora mržnje i zapaljivi jezik prema poslanici Deliu.

Online nasilje nad ženama u politici je takođe ciljano na žene komentarisanjem i širenjem mržnje na mreži protiv njihovih ličnih izbora u vezi sa životom i porodicom.

Online mržnja protiv poslanice Ardiane Matoshi je povezana njenim ličnim izborom, dok je njena veza sa obojenim čovekom učinila poslanicu Matoshi metom online nasilja koje je uključivalo seksističke i rasističke komentare protiv nje. Prvobitni video na društvenim mrežama dobio je oko 2000 komentara, dok je reprodukcija članka generisala 11,5% komentara govora mržnje i zapaljivog jezika.

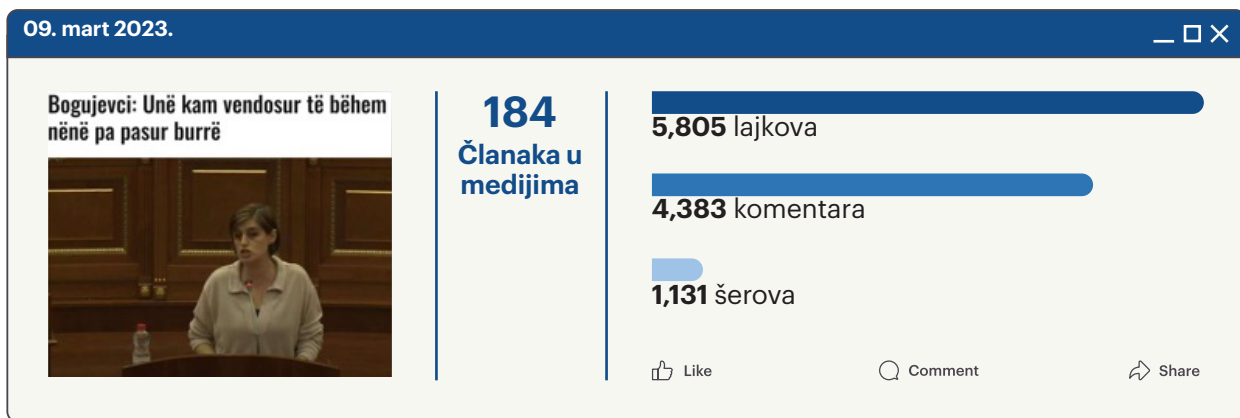
Like

Comment

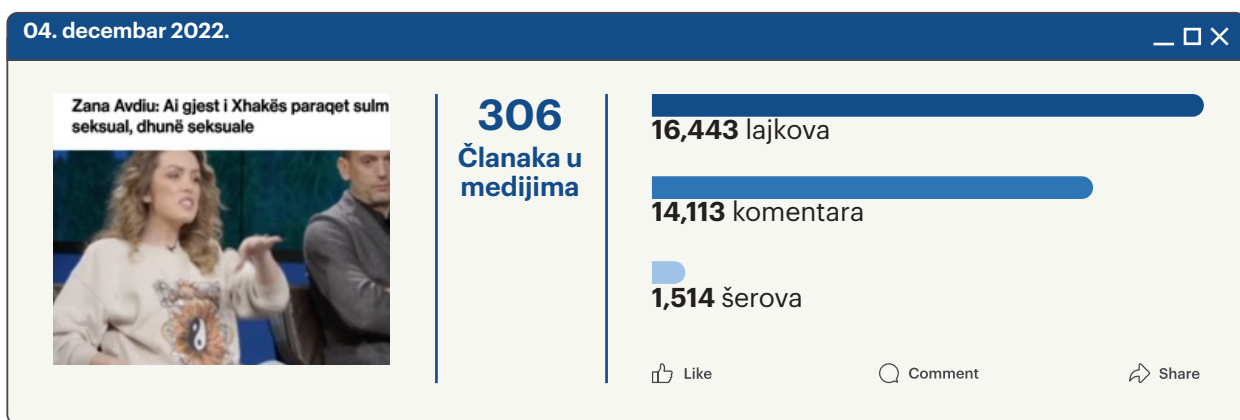

Share

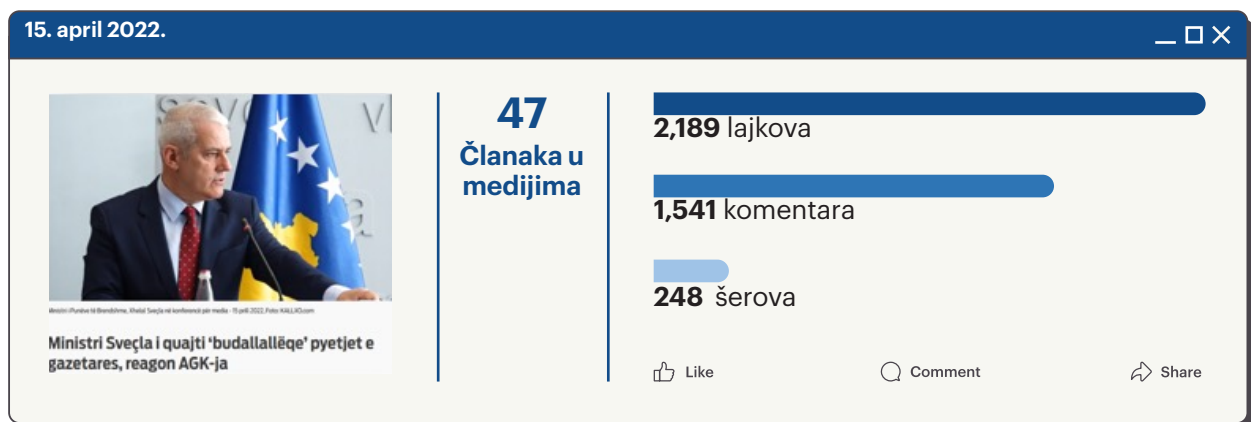
U međuvremenu, izjava narodne poslanice Saranda Bogujevci, da je odlučila da ima dete bez udaje i bez muža, nanela je niz negativnog i online uznemiravanja i nasilja nad poslanicom Bogujevci. Njenu prevashodnu osudu izrekle su religiozne ličnosti koje su pokušale da „imenuju i osramote“ njene postupke kao „protiv Boga“, dok su je etiketirale kao nemoralnu. Komentari publike na Facebook-u u vezi sa ovim novinskim člancima uključuju 12,7% komentara identifikovanih kao govor mržnje.

Online nasilje koje uključuje situaciju koju reprodukuju medija ili društvenih medija, ponovo viktimizira ciljane žene. Slično je i upotreba uvredljivog jezika prema ženama u politici ili novinarkama, koje predstavljaju veliki procenat žena koje su na meti online nasilja i uznemiravanja. Analiziranje i kontekstualizacija online mržnje i mizoginije zavisina društvenim osnovama rodne neravnopravnosti i diskriminacije. Dakle, online mržnja i mizogino zlostavljanje nisu ništa drugo nego digitalna manifestacija nasilja nad ženama, dok su novinarkе jedna od najčešćih i najrizičnijih meta.

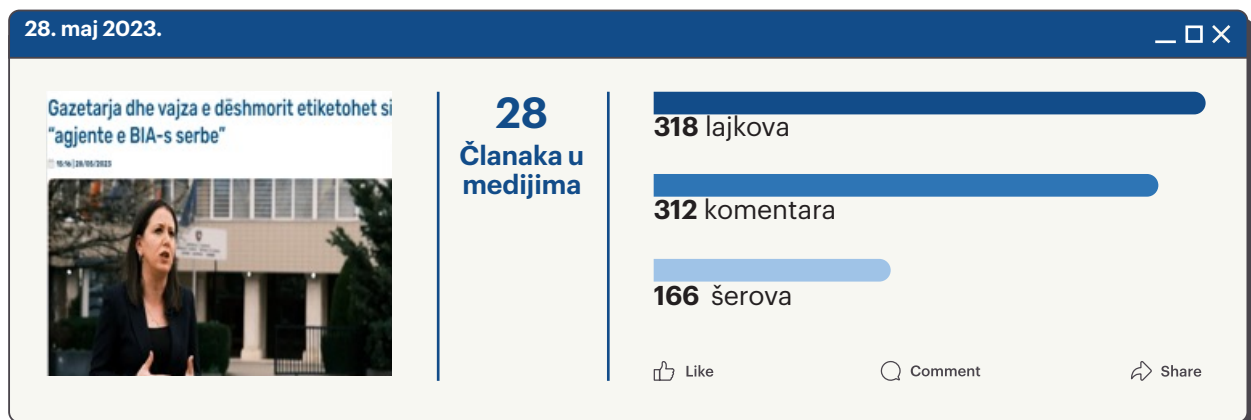
Online vređanje žena predstavljenih u ovom izveštaju se vrši kroz većinu interakcijskih članaka. U prvom slučaju, javna kritika Granit Xhake (Kosovskog fudbalera u Švajcarskoj) zbog njegovog gesta izazvala je oluju mržnje na mreži protiv novinarkе Zane Avdiu. 306 članaka ovog slučaja dobilo je 16.443 lajkova, 14.113 komentara i 1.514 šerova, dok je, prema rečima advokata gđe. Avdiu, nakon svoje izjave dobila 11.000 pretnji.

Besarta Hoti – novinarku, na konferenciji za novinare nazvali su „glupom“ jer je postavila nepoželjno pitanje u vezi sa porodičnim zapošljavanjem. S druge strane, novinarka Dafina Demaku je označena kao „srpski agent BIA“ što je pokrenulo kampanju klevetanja da se javno linčuje kao osumnjičena srpska agentica. Dakle javno ponižavanje novinarku nameće pretpostavku da je u pitanju nesposobnost žena/pola da postavljaju odgovarajuća pitanja. Ovaj članak je imao ukupno 3878 interakcija na društvenim medijima, pri čemu je 26,7% komentara sadržalo govor mržnje. Slično, kampanja na društvenoj mreži Tiktok protiv novinarku Dafine Demaku, koja je označena kao agent srpske BIA i u nekoliko video snimaka opisuje je kao „prosrpsku novinarku“ i „osumnjičenu agenticu srpske BIA“, služi kao klasičan primer rodno zanosvane dezinformacije, jer ne samo da šire lažne informacije, već ciljaju i pojedince na osnovu njihovog pola. Ovo je savršen slučaj klevetanja i linča žene u javnoj profesiji poput novinarstva. Udruženje novinara Kosova kritikovalo je kampanju protiv novinara i pozvalo službenike bezbednosti da ispitaju ko stoji iza profila na društvenoj mreži TikTok koji nosi ime Qeveria Kurti 2.

Slučaj je pokriven u 28 medijskih članaka i dobio je 318 lajkova, 312 komentara i 166 šerova.

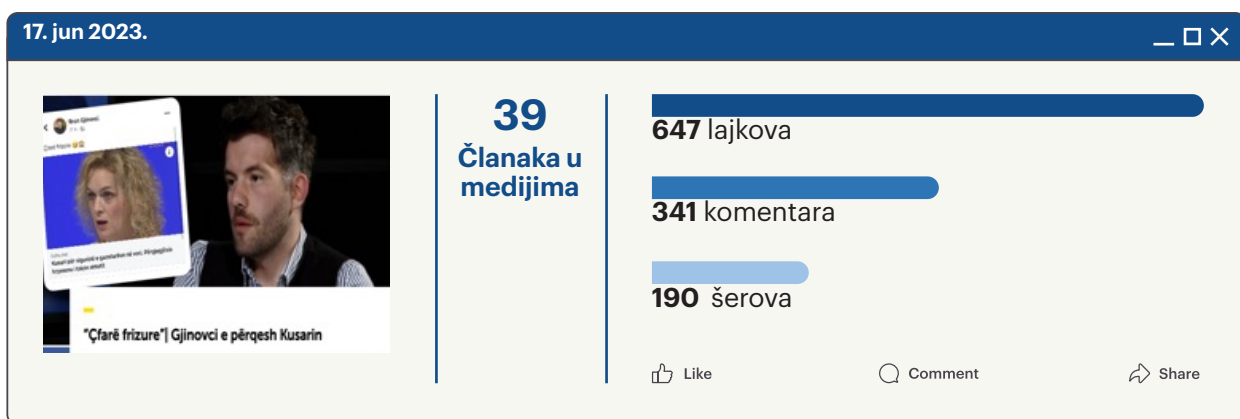
Komentari publike na Facebook-u povezani sa ovim člancima sadrže 30,3% komentara govora mržnje.

Članak pod naslovom „Odmakni se idiote“ reaguje protiv ministarke Nagavci“ je jedan je od tekstova objavljenih na internet portalima u kojima je korišćen uvredljiv jezik prema ministarki obrazovanja, nauke i tehnologije Arberie Nagavci. Novinar ju je nazvao „idiotom“. Ovaj članak je izazvao 302 reakcija na društvenim medijima.

Komentari publike na Facebook-u povezani sa ovim člancima sadrže 30,1% komentara govora mržnje.

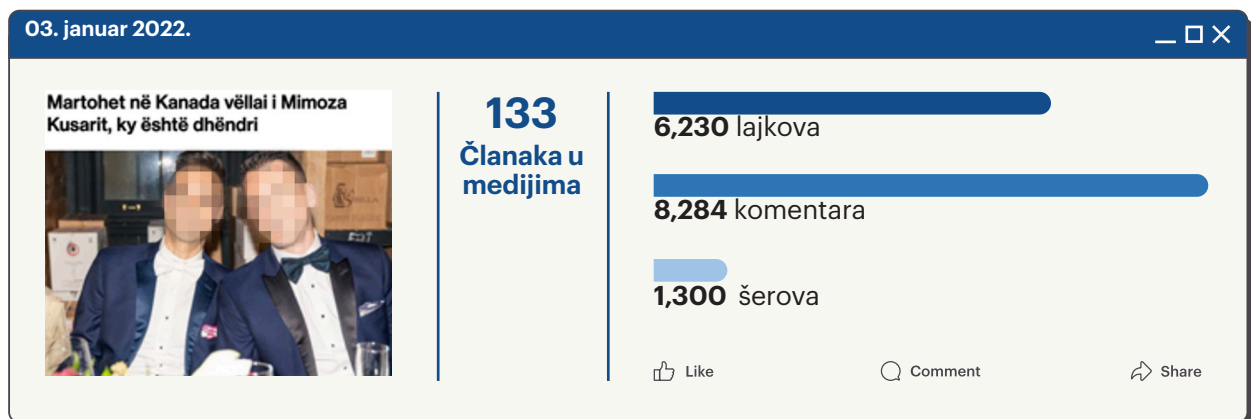
Žene u javnoj areni, bilo u politici, novinarstvu ili drugim profesijama, često se procenjuju na osnovu njihovog izgleda – frizure, odeće, težine i tako dalje – dok se njihove sposobnosti, kvalifikacije i profesionalni kapaciteti često zanemaruju. Napadi na fizički izgled mogu se desiti kada ne postoje kontraargumenti njihovim profesionalnim kvalifikacijama. Tako je i komentar protiv Flutura Kusari, medijske pravnice koja je kritikovana u vezi sa svojom kosom dok se zalagala za jedno od medijskih pitanja.

Diskurs mržnje protiv marginalizovanih zajednica

U istraživanju koje je sproveo časopis Forbes u julu 2023. godine, mržnja i uznemiravanje LGBTQI+ osoba na mreži porasli su za 52% u odnosu na prošlu godinu. I odrasli i tinejdžeri su prijavili da su bili uznemiravani na mreži, ali u većem procentu ove godine.⁸ Dakle uznemiravanje je poraslo u svim kategorijama, uključujući etničke manjine i LGBTQI+ osobe.

Ovaj izveštaj prikazuje dva članka sa visokom interakcijom, što uključuje jezik mržnje i uznemiravanje marginalizovanih zajednica u kojima su osobe sa ograničenim sposobnostima i LGBTQI+ osobe.

Visok patrijarhalni ton u kosovskom društvu napao je žene u politici ne samo zbog njihovog ličnog izbora ali živote članova njihovih porodica. Tako je i mržnja i rasistički jezik u online medijima koji je dobio 6230 lajkova, 828 komentara i 1300 šerova u 133 medija.

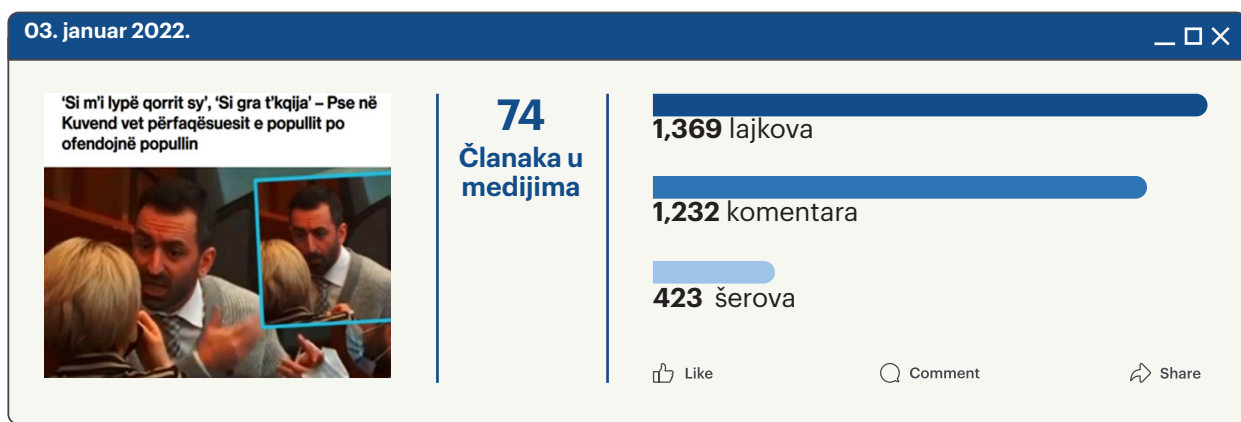

Homofobične opaske preplavile su društvene mreže nakon izvještavanja. Kao reakciju, Centar za ravnopravnost i slobodu LGBTQI+ zajednice na Kosovu, zajedno sa javnim ličnostima i ambasadama, kritikovao je ove primedbe, ističući da homofobiji nije mesto u savremenim društvima. Ovo pitanje naglašava ne samo nespремnost našeg društva za promene, već i tendenciju da se iskorišćavaju najbliži članovi porodice javnih ličnosti kao sredstva za podrivanje javnih ličnosti. Publika i komentari na Facebook-u povezani sa ovim novinskim člancima sadrže 15,3% komentara govora mržnje.

⁸ <https://www.forbes.com/sites/petersuciu/2023/07/01/online-hate-and-harassment-on-the-rise-lgbtq-community-among-the-most-impacted/?sh=47f50e447f91>

Omalovažavanje osoba sa ograničenim sposobnostima i žena

Članak koji je sadržao uvredljiv jezik prema osobama sa ograničenim sposobnostima i ženama bio je članak pod naslovom „Kako možete tražiti vid od slepe osobe. Baš kao loša žena- Zašto narodni poslanici u parlamentu vređaju sopstveni narod“. Ova vest je objavljena nakon izjava koje su date u Skupštini Republike Kosovo. Pojavila se reakcija Udruženja slepih Kosova na upotrebu takvog jezika, tvrdeći da se takvi izrazi ne smeju objavljivati, ili da se poziva da se takav jezik ne koristi. Ova vest je imala ukupno 907 interakcija na društvenim medijima.

Komentari publike na Facebook-u povezani sa ovim člancima sadrže 36,2% govora mržnje.

Preporuke

- 1** Lokalne zajednice treba da predvode akcije, uvećavaju i obezbeđuju lokalna rešenja kako bi podigle svest i promenile mentalitet u vezi sa online nasiljem nad ženama.
- 2** Medijska zajednica i društvo treba da poštuju etički kodeks u okviru pisanih medija i u okviru institucija u kojima su deo: bilo nezavisne medijske komisije ili saveta pisanih medija.
- 3** Političke stranke su često birale žene iz svojih političkih partija koje su nespemne za TV debate i predstavljanje političkih partija, samo da bi ispunile rodnu kvotu. Dakle, političke partije moraju prvo da motivišu i podrže žene, a zatim da predlože žene koje su spremne i informisane o svojoj zastupljenosti u medijima.
- 4** Medijsko obrazovanje školama i u svim segmentima društva. Važno je promovisati svest o istoj liniji standarda ponašanja. Iako grubo ponašanje nije dozvoljeno fizički, nije prihvatljivo ni to da se radi na mreži.
- 5** Nasilni jezik koji se koristi u društvenim medijima prevazilazi sve postojeće etičke definicije ili mere koje postoje ili bi se mogle preduzeti. Dakle, moramo biti odgovorniji u prijavljivanju slučajeva, posebno onih koji su skandalozni. Ako preduzmemo inicijativu da prijavimo slučajeve, biće razlike i imamo dobre primere sa ovog aspekta iz reagovanja nadležnih institucija kao što su Tužilaštvo i Policija Kosova. Postoji veliki broj slučajeva kada su ljudi kažnjeni zbog upotrebe govora mržnje ili pretnji. Dakle, ovo je odgovornost svih članova društva.
- 6** Borba protiv dezinformacija treba da se nastavi. Društvo je došlo do tačke svesti da su radoznali i zainteresovani za uticaj dezinformacija. Dakle, ovo je aktivna građanska bitka protiv ekstremne pojave.
- 7** Treba povećati finansijske kapacitete medija. Mediji nemaju javno finansiranje i nezavisno finansiranje za izgradnju kapaciteta. Iako društveni mediji imaju veliku moć, moć medija je prilično koncentrisana u klasičnim medijima, pa urednici igraju važnu ulogu. Kako istraživanje pokazuje da veliki broj čitalaca ne stiže da pročita informacije dalje od naslova/naslova, važno je razmotriti ko stoji iza tih naslova.
- 8** Rad sa uticajnim medijima. Postoji određeni broj ljudi koji imaju veći uticaj u javnom mnjenju, pa je važno raditi sa tim ljudima. Mišljenja influensera imaju veliki značaj; stoga je takođe važno naučiti influencers o odgovornosti njihovih iskazanih mišljenja.

Uzorak govora mržnje – prema polu:

Sledeća tabela prikazuje pol ljudi koji komentarišu jezikom mržnje, podeljen na svaku temu zasebno.

Nr.	Tema	Pol (%)	
		 M	 Z
1	Besarta Hoti (Novinarka) protiv Xhelal Sveçla (Vlada)	92	8
2	Bislimi (Vlada) protiv Ariana Musliu – Shoshi (Poslanica)	94	6
3	Blerta Deliu (Poslanica)	94	6
5	Dafina Demaku (Novinarka)	96	4
6	Elena Stublla (Nastavnica)	92	8
7	Florentina Gjergjaj (Direktorka škole)	92	8
10	Ganimete Musliu (Poslanica) protiv Albin Kurti (Vlada)	86	14
11	Rita Ora sa srpskom zastavom	92	8
12	Rron Gjinovci protiv Flutura Kusari (Novinari)	97	3
13	Adnan Rrustemi (Poslanik) protiv Valentina Bunjaku (Poslanica)	96	4
14	Saranda Bogujevci (Poslanica)	94	6
15	Albulena Haxhiu (Poslanica) protiv Abelard Tahiri (Poslanik)	96	4
17	Gubitak težine Vjosa Osmani (Predsednica)	78	22
18	Venčanje brata Mimoze Kusari (Poslanica)	96	4
19	Audio zapis Kusari – Simic (Poslanici)	90	10
20	Zana Avdiu (Novinarka) protiv Granit Xhaka (fudbaler)	96	4
21	Doarsa Kica Xhelili linčovana u grupi “Sa Premijerom”	88	12
22	Baton Haxhiu: Večna portparolka moći, takođe je govorila o svom donjem vešu "	98	2
23	Limaj o Predsednici Osmani: Lutka i paterica Kurtijeve vlade	90	10
24	Novinar iz Tirane: Vjosa je Instagram devojka kojoj je na dnevnom redu mržnja prema Albaniji	94	6
26	Dečko Adriane Matoshi	98	2
27	Kimete Berisha protiv Arberie Nagavci	96	4
29	Jadna potpredsednica PDK Vlora Citaku - potcenjivanje političke moći žena u poziciju „podrške”	88	12
30	Dimal Basha - Omalovažavanje osoba sa ograničenim sposobnostima i žena	98	2
31	Vlora Citaku nije „dostojna” da savetuje premijera Kurtija	97	3

